

stvo večkrat zaradi tega pri večjih rastlinah takoj popolnoma ne pomaga, ker se vsi deli rastline pri škropljenju ne zadenejo. Zato se pa mora škropljenje nekajkrat ponavljati. Sadna drevesa je pa treba poprej očediti.

Kmetijske raznoterosti.

Debelenje perutnine. Večkrat se pripeti, da se perutnina neče odebeliti, naj jej dajemo še tako dobre krme. V tacihi slučajih je treba, da pogledamo, če ima uši. Če jih ima, namažemo jo pod perutmi, na prsih in na korenini repa dobro z oljem. Uši potem zginejo in perutnina se bode debelila.

Zmanjšanje števila živine v Zjedinjenih državah. Lani se je v Zjedinjenih državah pomanjšalo število goved za 1,690.000 in število prašičev celo za 6,300.000.

Dalmatinska razstava. V društvu za izboljšanje gospodarskih razmer v Dalmaciji je grof Harrach sprožil misel, da se priredi v Dalmaciji razstava, da se tako tuji bolj seznanijo z znamenitostmi dežele. Sklenilo se pa sedaj ni razstavo prirediti.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

V.

(Dalje.)

Zjedinjevanje, ki se kaže v trgovini in obrtniki v snovanju „trustov“, se je pokazalo tudi pri železnica. Poslednjih deset let se je po deset ali celo po sto železnic, ki so poprej tekmovala med seboj in drugo izpodrivale, zjedini v celokupno sistemo z jedno upravo. Nahajajo se take sisteme po 5, 6 do 8 tisoč milj; take zveze imajo čudovito moč v političnem in gospodarskem oziru, razpolagajo z na tisoče glasovi in imajo v svojih rokah blaginjo celih pokrajin. Z vrejenjem voznjine privlečejo prebivalstvo, ki je vedno jako gibljivo in občutno za vsako korist, v gotova središča, ki so iz kacega uzroka posebno ugodna za take zveze. Kongres, postavodaje posamičnih držav, in sam narod se s pomočjo porotnikov z vsemi silami bore proti temu druženju; novejši zakoni naravnost prepovedujejo zveze novih železnic s starimi, bodo naj že v kakoršni koli obliki in pod kakeršno koli pretvezo, določajo najvišjo in najnižjo voznjino za ljudi in blago i. t. d.

Kongres je pred nekaterimi leti izdal zakon o urejenju trgovine med posamičnimi državami, po katerem se je sestavila posebna komisija, katera zasleduje zlorabe pri železnica, zlasti njih naredbe v korist posamičnim pokrajinam in mestom. V vseh državah so se osnovala posebne komisije, ki imajo določati najnižje in najvišje tarife. Vsemu temu, kakor je že pri „trustih“ navada, se železnične uprave izognejo. Svojim odvetnikom plačajo ogromne svote, najemajo najboljše talente, in se uspešno bore z vsemi ovirami, katere se navadno jim delajo v interesu dežele. Kadar pa sicer pride do sodbe pred po-

rotniki, vselej železnične uprave zgube pravdo, naj bode njih stvar še tako pravična. Nikdar še nisem slišal o kaki tožbi, katero bi bili odločili porotniki v prid železnični družbi proti kaki zasebni osebi. Jeza narodova je na te železnične družbe tako velika, da jih porotniki vselej obsodijo, potem pa gre stvar pred prizivno sodišče, in se zavlačuje z vsemi mogočnimi ugovori in zavijanji. Po celih deset let romajo take pravde od jednega sodišča do drugega, pri čemer porotniki železniške družbe vselej brezpogojno obsodijo, prizivno sodišče pa navadno obsodba premeni, češ, da se ne vjema z dejanskimi razmerami.

Američani so sploh jako premični, vsaj četrtno prebivalstva se vedno premiče iz kraja v kraj. Srečal sem mlade ljudi, ki so že bili skoro v vseh zveznih državah, potovali pa niso za zabavo, temveč s svojim poslom. Ti nomadi sestavljajo celo vrsto potujočih po železnicah in skoro rekli bi, da največjo vrsto; potem pa pridejo potujoči za zabavo in zavoljo zdravja. Premožnejši prebivalci imajo navadno dva domova, jednega na severu za leto, drugega na jugu za zimo. Poslednji se pogosto zamene s hoteli in hoarding house-ji. Nikjer na svetu ni toliko hotelov, kakor v Ameriki. Vsaka država ima gotovo kak kraj, ki se odlikuje po svoji lepoti in torej privablja praznujoče in bolne ljudi. V Florido, Georgijo in druge države ob Meksikanskem zalivu na jugu in v Kalifornijo na zapadu, pride vsako zimo na desettisoče severnjakov za štiri ali pet mesecev.

Južna Florida in Južna Karolina, ki se odlikujeta s skoro tropičnim podnebjem, se v desembru napolnijo tako, da po hotelih po vseh hodnikih postavijo zlozljive postelje za prenočevalce. Zgodaj pomladi začne se nasprotno preseljevanje, ljudje odhajajo na sever, ustavijo se po nekaj tednov v Karolinah, potem v Virginiji, in potem, kakor vročina narašča, odhajajo v Novo Anglijo, Minesoto in Kanado. To vsakoletno preseljevanje z juga na sever in severa na jug v zvezi s takim preseljevanjem iz vzhoda na zahod in narobe dajo ogromne voznje glavnim progam zjedinjenih držav. Vse proge za potnike sestavlja tako rekoč le jedna sama železnica, — v najmanjšem mesteci lahko kupiš voznji listek do vsacega mesta v Zjedinjenih državah, v Kanadi in Mehiki, navadno po jako znižani ceni. Povprečno ne velja za miljo več kakor dva centa na vzhodu, dva in pol na zapadu in tri na jugu. Direktni voznji listki s povratnim kuponom so pa za polovico ali pa še več cenejši.

Poleg teh pa veljajo znižane tarife za potovanja na politične, verske, društvene in prostozidarske zборе in shode. V Ameriki je ogromno število najbolj raznovrstnih društev, političnih, verskih, trgovskih, delavskih in drugih, včasih jako čudne sisteme. Tako je društvo debeluhov, tehtajočih po 250 angleških funtov, imajoče nad 1000 članov. Vsa ta društva imajo slednje leto svoje narodne zборе, potem pa še zборе in shode v posamičnih državah. Vsak čas in dan so v več mestih in raznih državah zveze letni shodi društev, kateri člani se shajajo z